

Jutlus Nõos P, 17.06.18 kell 11.00, 3. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Ho 14:2–9; Mt 9:9–13

Pihikõne: 1Pt 2:25

Jutlus: Ef 2:1–10

Laulud: 384 (1–4); 305 (1–2,3); 278 (1–3); 348 (1–4)

Jumal on teinud elavaks ka teid, kes te olite surnud oma üleastumistes ja pattudes, milles te varem käisite selle maailma ajastu viisil, vürsti viisil, kellel on meelevald õhus, vaimu viisil, kes nüüdki on tegev sõnakuulmatute laste seas; kelle seas ka meie kõik varem käisime oma lihalikes himudes, tehes liha ja mõtete tahtmist mööda, ning me olime loomu poolest viha lapsed nagu teisedki. Aga Jumal, kes on rikas halastuselt, on meid koos Kristusega teinud elavaks oma suure armastuse pärast, millega ta meid on armastanud, kuigi me olime surnud üleastumistes – armu läbi te olete päästetud! –, ning on meid koos temaga üles äratanud ja asetanud taevasesse olukorda Kristuses Jeesuses, et näidata tulevastel aegadel oma armu võrratut rikkust helduses meie vastu Kristuses Jeesuses. Sest teie olete armu läbi päästetud usu kaudu – ja see ei ole teist enestest, vaid see on and Jumalalt –, mitte tegudest, et ükski ei saaks kiidelda. Sest meie oleme tema teos, Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks, nii nagu Jumal on juba enne meile seadnud, et me teeksime seda.

Täna altarist kuulnud kirjakohtad Hoosea raamatust ja Matteuse evangeeliumist kõnelesid mõlemad sellest, kuidas Jumal hoolib patusest inimesest. Prohvet Hoosea ütleb, et ehkki Iisrael ehk Efraim on austanud ebajumalaid, st eksinud lausa 1. käsu vastu, parandab Jumal nende taganemise, armastab neid oma heast tahtest ja pöörab oma viha nendelt ära.

Jeesus aga kutsus oma jüngriks tõlner Matteuse ja istus temaga koos koguni sööma, vaatamata sellele, et maksukogujaid peeti ju nende ameti tõttu automaatselt patusteks inimesteks, kes eksivad 7. käsu vastu: sa ei tohi varastada.

Kuidas siis nii: 1. ja 7. Moosese käsu vastu teinud inimesed saavad ikkagi andeks?! Inimesed, kes, nagu ütleb Paulus meie kirjakohtas, käivad selle maailma vürsti ehk kuradi viisil, pälvivad ikkagi Jumala armu?! Jah, sest Jumal ütleb selge sõnaga: mina tahan armu anda patusele, kui ta meelt parandab!

Ka tänases jutluse aluseks olevas kirjakohtas tuletab apostel Efesose kogudusele meelde, et kõik nüüd Kristusesse uskujad on varem tegelikult olnud samasugused nagu ebajumalaid kummardav Iisrael või liigkasu nõudev tõlner Matteus – teinud oma liha ja mõtete tahtmist mööda. Seega – Jumala ees täiesti patused, „surnud oma üleastumistes“.

Nende hulka kuulume ka meie. Ka meie ei tohi unustada, et kristlaseks-olemine pole meile mitte emapiimaga kaasa antud, vaid meid on ristitud kas siis meie vanemate ja ristivanemate või – täiskasvanutena – meie endi usu peale.

Jumal oleks võinud meid käsitleda ka surnutena, st tema jaoks mitteolevatena. Kuid tänu Jeesusele Kristusele, kes Teda surmanud inimeste meelest oli samuti surnud üleastumistes, kuid Jumala ees täiesti patuta, on patustel inimestel võimalus olla siiski Jumala jaoks olemas, st elada. Piisab ainult uskumisest Kristuse ristisurma – ja me elame!

See aga millest siiani olen rääkinud, on ainult Jumala tegevuse tagajärg inimese suhtes. Jääb ikkagi küsimus: millega siis kõik jumalatud inimesed, meie sealhulgas, on sellise Jumala halastuse ära teeninud? Miks armastab Jumal inimesi nii palju?

Apostel annab meile vastuse selle kirjakohta viimases lauses: „Sest meie oleme tema teos.“ St meie oleme Jumala looming. Eks igaüks, kes on elus midagi loonud, teab, milline suhe on tal oma loodu suhtes: see on justkui tema lihane laps. Oma loomingu eest ollakse valmis ohverdama ei tea mida, ehkki surema vist ükski inimlik looja oma teose pärast ei hakkaks.

Kuid mis on inimese armastus oma loomingu vastu võrreldes Jumala armastusega oma loodu vastu?! Inimese armastus on Jumala armastuse kõrval tühine! Ja Jumal ongi teinud seda, mida ükski inimene oma loomingu eest ei teeks – läinud surma. Sest kuidas teisiti saab nimetada seda, et Jumal on saanud lihaks Jeesuses Kristuses ja Kristus on ristil surnud meie, Jumala teoste eest! See

tähendab, et igaüks meist on väga hinnaline, tegelikult hindamatu kunstiteos!

Originaalkeeles kasutab apostel selle sõna „teos“ jaoks siin ühte erilist sõna. Kreekakeelses algtekstis on „teose“ vasteks *poiēma*, mis võib tähendada 'teost, tööd, asja', aga ka 'luuletust, poemi, kirjatööd'. Uues Testamendis esineb tegusõna *poiēw* eri vormides palju kordi, kuid nimisõna *poiēma* vaid kaks korda: Rm 1:20, kus see tähistab Jumala loodud maailma, ja meie kirjakohas Ef 2:10, kus see tähendab inimest kui Jumala loomingut.

Nõnda lubab sõna *poiēma* lai tähendusväli, kuid vähene kasutus huvitavaid tõlgendusvõimalusi. Näiteks sellist, et inimene võib olla nii asi kui ka poem. Seega korraga nii ruumiline kui ka ajaline. Piiblis on tavaline inimesest mõelda kui savikujust, kelle Suur Pottsepp on vorminud. Kuid elu, mille Jumal sellesse savikujusse sisse puhus on justkui ajaline dimensioon inimese olemuses. Inimene kasvas ruumilisest asjast ajaliseks poemiks, millel on algus, keskpaik ja lõpp. Tõepoolest, inimese elukäiku ei saa ju inimese olemusest lahutada. Seega, inimene kui poem – eks kõla uhkelt! Nõnda võib öelda, et Jumal armastab inimesi sellepärast, et nad pole tema jaoks pelgad savikujud, vaid olendid, kes kestavad, kes elavad. Ja kelle elu jutustab mingit lugu. Inimene on Jumala jaoks sõna otseses mõttes poem.

Enne seda kui Kristus tuli pattulangenud inimesi päästma, lõppes inimeste lugu, poem alati halvasti: nad kannatasid ja surid. Ps 90:10 võtab sellise inimliku poemi hästi kokku: „Meie päevade mõõt on seitsekümmend aastat ja kui keegi on tugev, kaheksakümmend aastat, ja parimal puhul on need ometi vaev ja häda. Jah, see möödub kähku ja me lendame ära.“

Iisrael austas ebajumalaid ja oleks pidanud selle eest paugupealt hävitatama. Tõlner Matteus oleks pidanud liigkasuvõtmise eest ilma pikema jututa surema. Meie elus on küllaga hetki, mil me Jumalale täiesti kõlbmatutena oleksime väärinud surma. Kuid see polnud ja pole Jumala plaan.

Jumal pole andnud inimesele elu selleks, et see lõpeks õnnetult. Inimelu on olemuselt õnnelik. Ainult patust tuleneva inimliku kaduvuse ja ebatäiuslikkuse tõttu lõpeb see õnnetult. Kristuses aga on see inimelu õnnetus ületatud. Kristus on inimestele uuesti meelde tuletanud, mis on inimene kui looming, kui Jumala poem. Kristus on elanud sellise eluloo, mis lõppes küll surmaga ja näilise hävinguga, kuid osutus sellegipoolest õnnelikuks: Ta tõusis surnuist üles.

Apostel ütleb: „Sest meie oleme tema teos. Loodud Kristuses Jeesuses heade tegude tegemiseks, nii nagu Jumal on juba enne meile seadnud, et me teeksime seda.“ Nõnda muudab Jumal meid usus Kristusesse nõ 180 kraadi: surma väärivast mõrtsukast heategijaks. Sest Jumal pole inimest loonud kurjategijaks, vaid heategijaks. Kristuse elulugu oli heategija elulugu. Ja seda elulugu, seega siis justkui Kristus-poeemi, saavad elada kõik Kristusesse uskujad.

Aga õnnelikult lõppevat Kristus-poeemi pole ühelgi inimlikul savikujul võimalik omal jõul järele elada. Nimelt seetõttu, et Kristus pole mitte ainult inimene, nagu meie. Kristus pole looming vaid Looja. Nõnda on inimesel võimalik olla õnnelikult lõppev heategija poem ainult Kristuse sees. Apostli sõnadega: Kristusesse uskuja on asetatud Kristuses Jeesuses taevasesse olukorda ja Temas näidatakse talle tulevastel aegadel armu võrratut rikkust.

Selleks asetajaks ja näitajaks on Jumal, ülim Poet, kellele meie kui Jumala Kristus-poemid peame üles näitama au ja kiitust, niikaua kuni meile eluõhku antakse!

Aamen.